

Castell de Rocafort

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Rocafort
Alçada: 467

Coordenades:

Latitud: 41.7163
Longitud: 1.9256
UTM Est (X): 410626
UTM Nord (Y): 4618836

Classificació

Número de fitxa 08182 - 289
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Gòtic Modern
Segle IX-XVIII
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Esfondrat en la seva major part. Només conserva dret un pany de paret. És visible bona part del fossat.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Defensa
Observacions protecció: BCIN (1949) Monument històric R-I-51-5596/1288-MH
Data aprovació: dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari Sí (IPA 1452; CCAA 1575)
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08181A009000140000OR

Descripció

Castell roquer enfilat dalt d'un pujol, a un quilòmetre del nucli de Rocafort. Llevat del fossat que es conserva en bona part (nord-occidental), només en resta un pany de paret visible, al migdia. Sota un munt de runa podria haver-hi la torre. Malgrat això, sembla una estructura força unitària. A la part interior de la paret (10'9 x 7'8 metres), hi ha dues mènsules. Al seu damunt hi ha un forat quadrat. Aquest mur queda tallat a la banda de llevant pel balç que talla el turó; però per la banda de ponent troba continuïtat en un altre mur situat a 5'7 metres. Aquest, amb un gruix d'1'2m i una alçada d'un metre, s'allarga fins a 4'6 m. A partir dels quals, formant un angle recte, canvia de sentit cap a tramuntana, uns 3'7 metres més. En aquest darrer tram, es conserva una espitllera. A 4 metres de la paret de migdia es veuen les restes d'una altra paret, amb un tram de 5'78 m de llargada. A les parets s'entreveuen dues tècniques ben diferenciades. La principal estaria feta per blocs de pedra de mida força voluminosa i ben escairats, disposats en fileres ben marcades. El morter utilitzat és de color gris, de gran consistència i pastat amb sorra i calç. Segurament fruit de remodelacions posteriors, s'observa un parament fet a partir de pedres més petites. En origen, la defensa del castell la facilitava l'elevació del pujol en la seva part de migjorn i llevant i un fossat a la part septentrional i occidental. L'actual camí és relativament recent. Antigament les masies de la zona es comunicaven per un altre recorregut. La teoria que el mur de migdia sigui part de l'antiga església del castell no es compartida per tots els autors (JUNYENT, Francesc i MAZCUÑAN, Alexandre:1984).

Història

Un primitiu terme anomenat Nèspola comprenia els castells de Rocafort, Mura i Talamanca. Però a finals del segle X, se separa en els tres termes dels castells esmentats. El terme de Nèspola es documenta el 926. L'any 1022 es documenta com a "castell de Nèspola que diuen Rocafort", i ja no es torna a trobar el nom antic. Es tractava d'un domini comtal amb importants alous. Molt aviat els va adquirir la família que s'anomenarà Rocafort i que tingué el castell en alou. L'any 976 el comte Borrell ven a Riculf el castell de Nèspola. L'any 984, Unifred, fill o nebot de Riculf, compra al comte Borrell un alou al lloc d'Ullastrell (avui Oristell). La família Rocafort tingué el domini eminent del castell, tot i que mai s'ha trobat cap acte de vassallatge, fins que el 1281 Umbert de Rocafort donà a Berenguer de Sitjar, fill i procurador de Pere de Sitjar, ciutadà de Barcelona, el domini del castell de Rocafort que li havia venut. Durant poc més de mig segle, estigué en mans de la família Sitjar. El darrer senyor fou Pere de Sitjar, que es casa amb Guillemona, filla de Jaume Nerell, ciutadà de Manresa. Pere morí poc abans de l'inici de la Pesta Negra el 1348, i la seva vídua encarregà el sarcòfag que hi ha a l'església parroquial de Rocafort, i restaurà la capella del castell. En el testament, la vídua de Pere de Sitjar, deixa el castell al monestir de Sant Benet del Bages. Possiblement fou habitat fins la guerra civil catalana de la Generalitat contra Joan II, o una mica abans.

Bibliografia

AA.VV (1994). Inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya. El Bages. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Barcelona. BALLBÈ i BOADA, Miquel (1998). El Pont de Vilomara i Rocafort. Aspectes històrics. Ed. Centre d'Estudis del Bages. Barcelona. CENTELLES, Ramon (1983). Capella de Sant Vicenç Màrtir del castell de Rocafort; dins Amics de l'art romànic. Circular 23. Barcelona, pp. 273 -

276. GENERALITAT DE CATALUNYA (2010). Carta arqueologia del Bages. El Pont de Vilomara i Rocafort. JUNYENT i MAYDEU, Francesc i MAZCUÑAN i BOIX, Alexandre (1984). Castell de Rocafort; dins Catalunya romànica, vol. XI Bages. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona, pp. 353-355. PÉREZ BACARDIT, Enric (2002). Apunts per a una història de Rocafort de Bages. (Primera edició de 1987). Ed. de l'autor. PLADEVALL i FONT, Antoni i CATALÀ i ROCA, Pere (1976). Castell de Rocafort; dins Els castells catalans, vol. V. Rafael Dalnmau editor. Barcelona, pp. 730-736.

